

Zářezová metoda Kosoúhlé promítání

Mgr. Jan Šafařík

Přednáška č. 6

přednášková skupina P-B1VS2
učebna Z240

Základní literatura

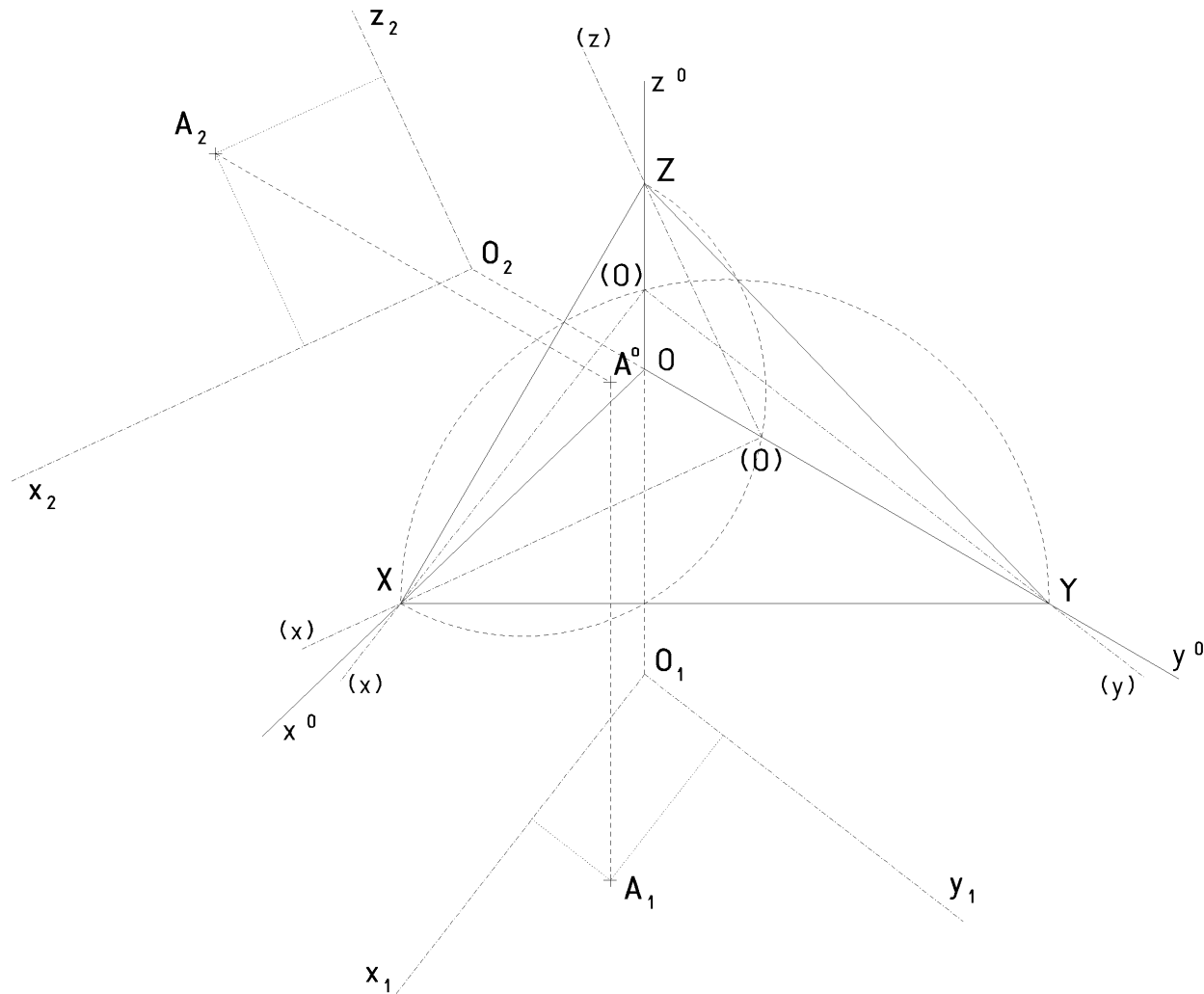

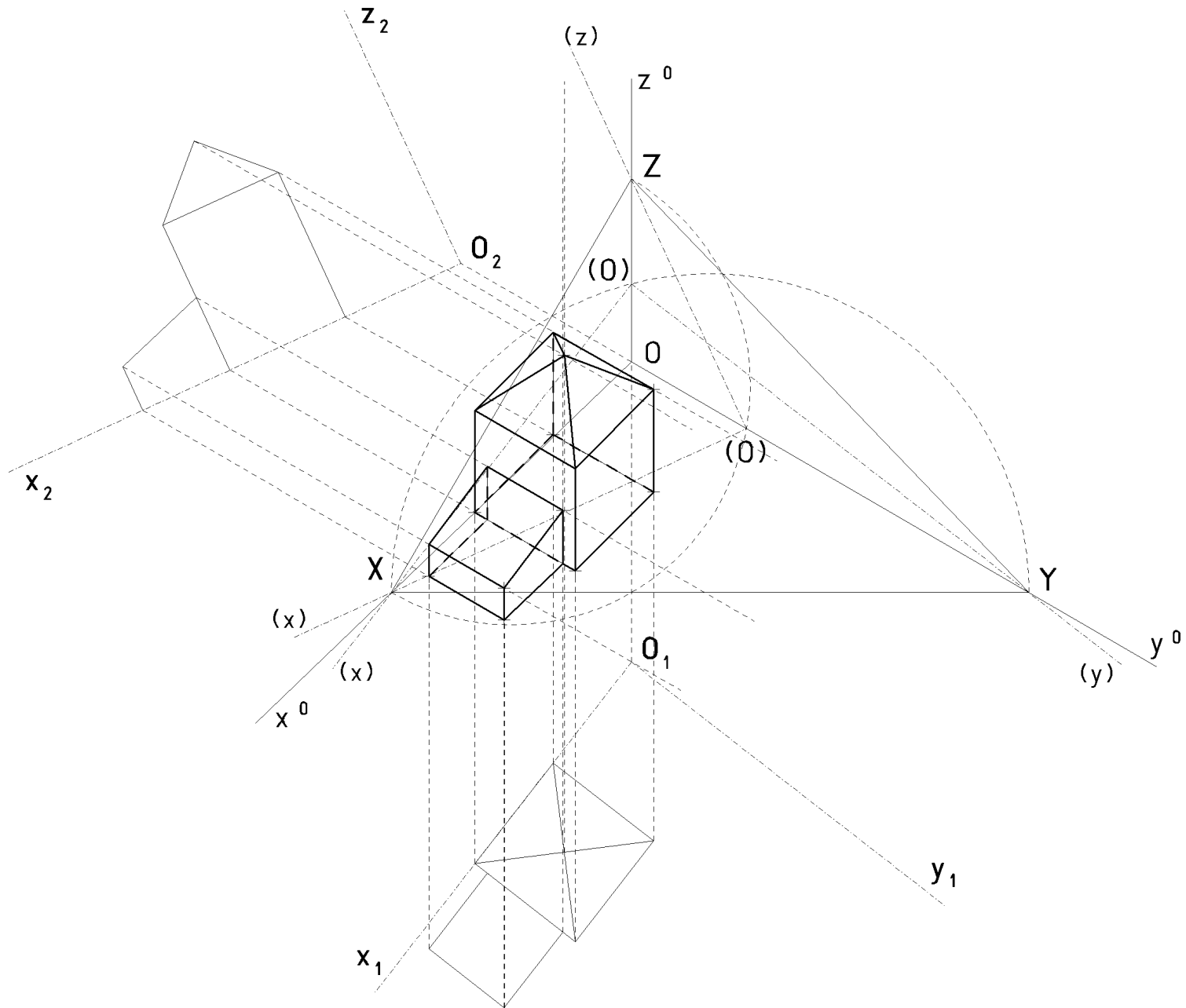
- Jan Šafařík: příprava na přednášku
- Autorský kolektiv Ústavu matematiky a deskriptivní geometrie FaSt VUT v Brně: *Deskriptivní geometrie, verze 4.0 pro I. ročník Stavební fakulty Vysokého učení technického v Brně*, Soubor CD-ROMů Deskriptivní geometrie, Fakulta stavební VUT v Brně, 2012. ISBN 978-80-7204-626-3.
- Bulantová, Jana - Prudilová, Květoslava - Roušar, Josef - Šafařík, Jan - Zrůstová, Lucie: *Sbírka zkouškových příkladů z deskriptivní geometrie pro I. ročník Stavební fakulty Vysokého učení technického v Brně*, Fakulta stavební VUT v Brně, 2009. <http://math.fce.vutbr.cz/studium.php>
- Bulantová, Jana - Hon, Pavel - Prudilová, Květoslava - Puchýřová, Jana - Roušar, Josef - Roušarová, Veronika - Slaběňáková, Jana - Šafařík, Jan - Šafářová, Hana, Zrůstová, Lucie: *Deskriptivní geometrie pro I. ročník kombinovaného studia*, Fakulta stavební VUT v Brně, 2004.
- Bulantová, Jana - Prudilová, Květoslava - Puchýřová, Jana - Roušar, Josef - Roušarová, Veronika - Slaběňáková, Jana - Šafařík, Jan - Šafářová, Hana, Zrůstová, Lucie: *Sbírka řešených příkladů z deskriptivní geometrie pro I. ročník Stavební fakulty Vysokého učení technického v Brně*, Fakulta stavební VUT v Brně, 2006. <http://math.fce.vutbr.cz/studium.php>
- Bulantová, J. - Prudilová, K. - Puchýřová, J. - Zrůstová, L.: *Úlohy v kosoúhlém promítání*, Fakulta stavební VUT v Brně, 2006. <http://math.fce.vutbr.cz/studium.php>
- Jiří Doležal: *Základy geometrie a Geometrie*, <http://mdg.vsb.cz/jdolezal/StudOpory/Uvod.html>
- ...

Zářezová metoda

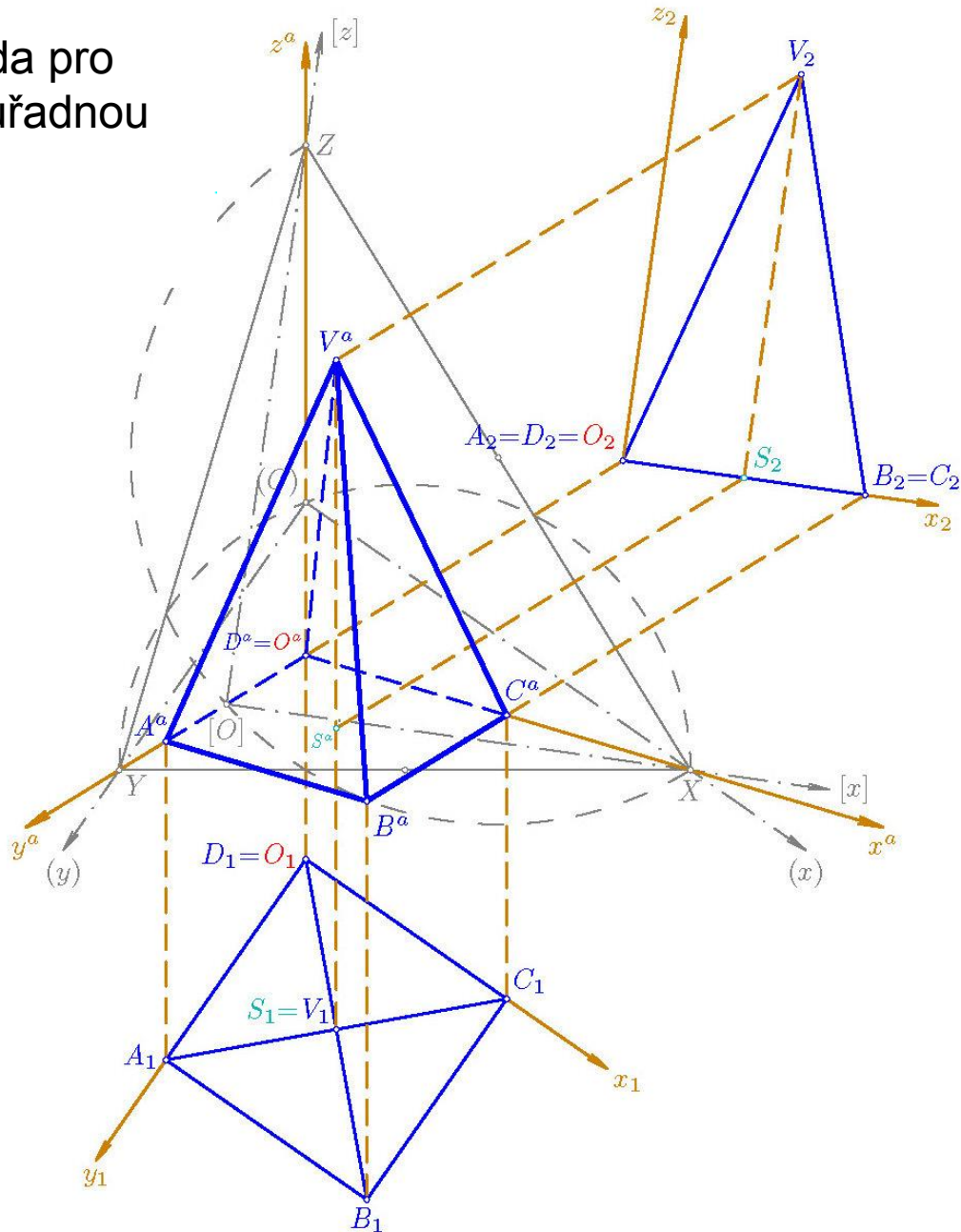
- v pravoúhlé axonometrii se často otočené polohy zobrazovaných útvarů kryjí s výsledným axonometrickým průmětem objektu; abychom se tomu vyhnuli, provedeme pomocné vysunutí otočeného půdorysu ve směru přímky z : na záporné části průmětu osy z zvolme pomocný půdorys O_1 a vedme jím pomocné půdorysy $x_1||x$, $y_1||y$
- předchozí dva kroky provedeme analogicky pro nárys objektu: nejprve připravíme otočené polohy (O) , $(x)=(O)X$, $(z)=(O)Z$ počátku O a souřadnicových os x , z ; uvažujme otočení nárysu kolem přímky XZ do axonometrické průmětny opět o menší z obou možných úhlů, bod (O) leží tedy na kladné části průmětu osy y a na Thaletově půlkružnici nad průměrem XZ
- na záporné části průmětu osy y zvolme pomocný nárys O_2 počátku O a vedme jím pomocné nárysy $x_2||x$, $z_2||z$

Zářezová metoda

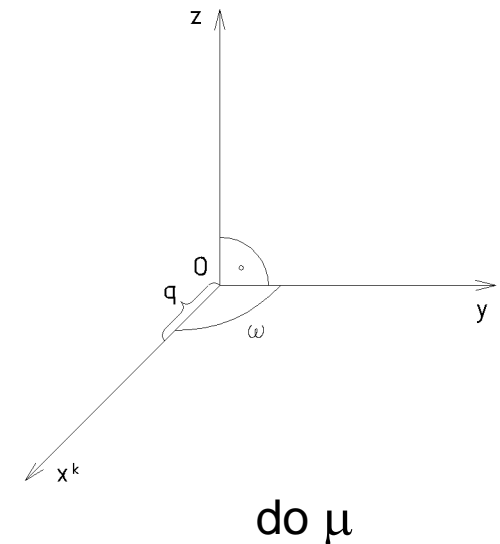
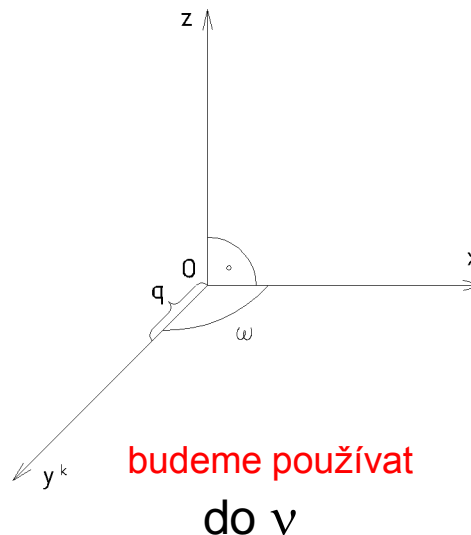
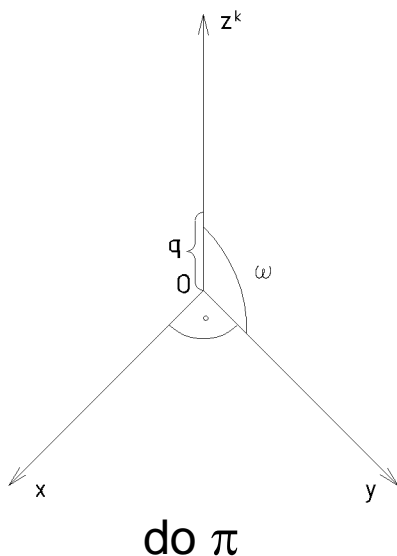

zářerová metoda pro
levotočivou souřadnou
soustavu

Kosoúhlé promítání

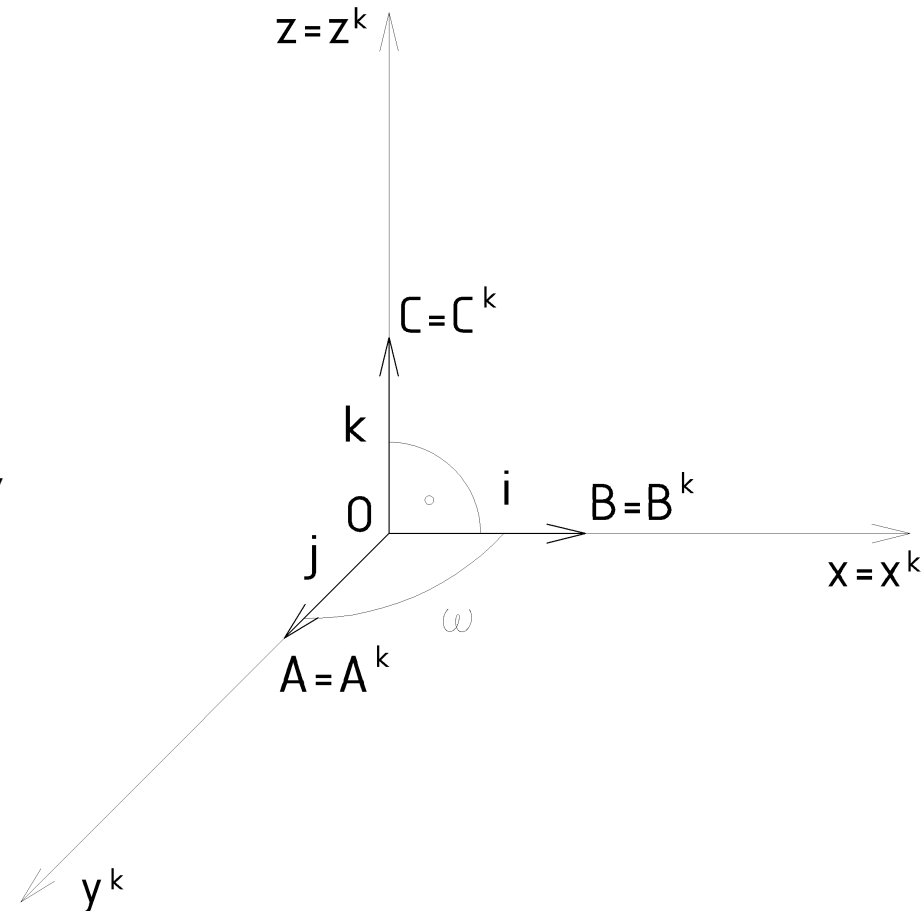
- směr s promítání není k průmětně kolmý (a není s ní ani rovnoběžný)
- promítání do roviny obecné k souřadnému systému dává **kosoúhlou axonometrii**
  - její metody jsou ale poměrně komplikované
- budeme se zabývat speciálním případem:
  - **kosoúhlé promítání do některé souřadnicové roviny**

Kosoúhlé promítání

- ω úhel zkosení
  - nejčastěji volíme: 120° , 135° , 150° (210°)
- q kvocient (poměr zkreslení)
  - q_x , q_y , q_z – podle typu kosoúhlého promítání
  - nejčastěji volíme: $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{3}$, 1

- $\omega_y = \angle A^k O B^k$
- $q_y = OM^k : OM$
- $j \neq i = k$

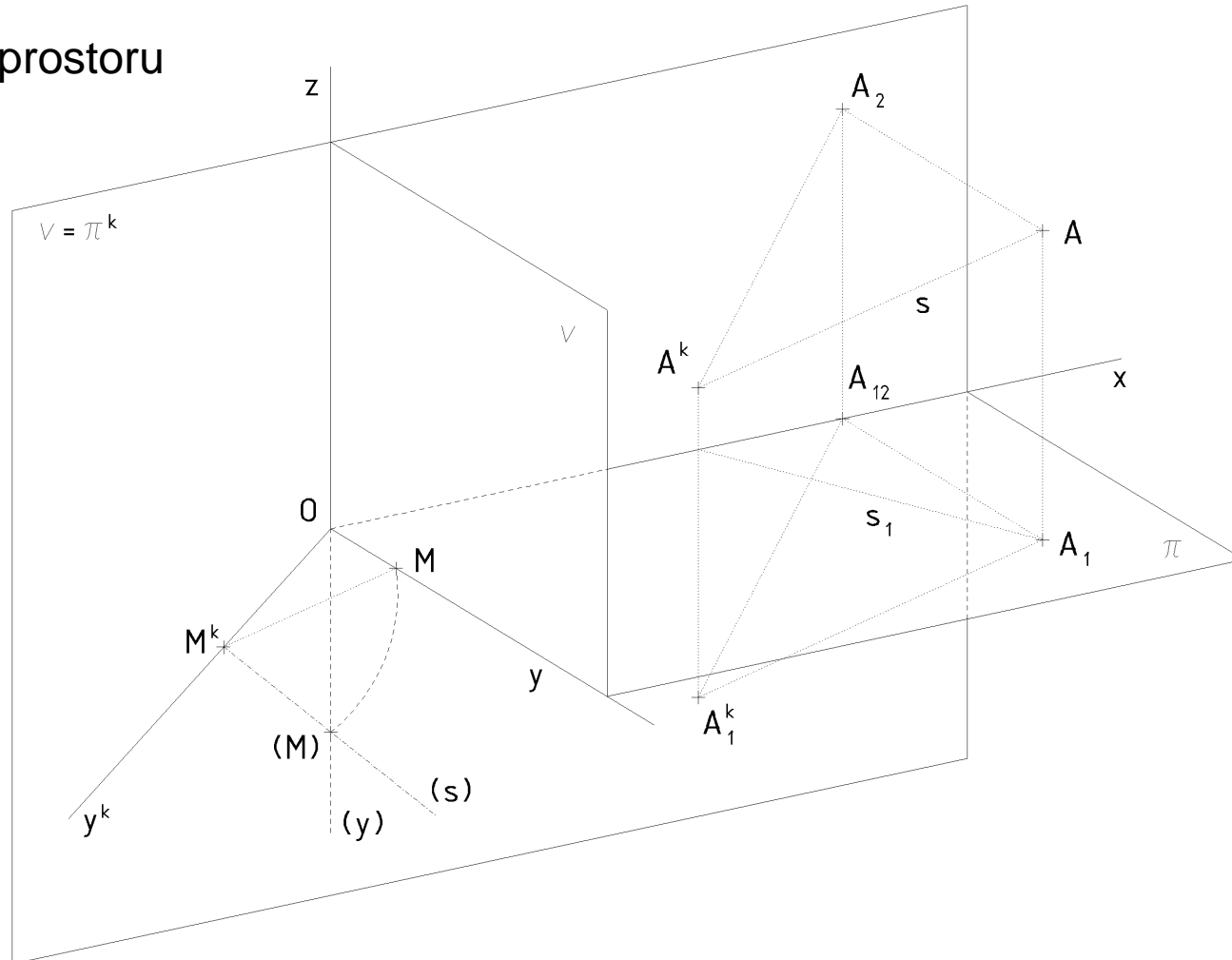

Kosoúhlé promítání

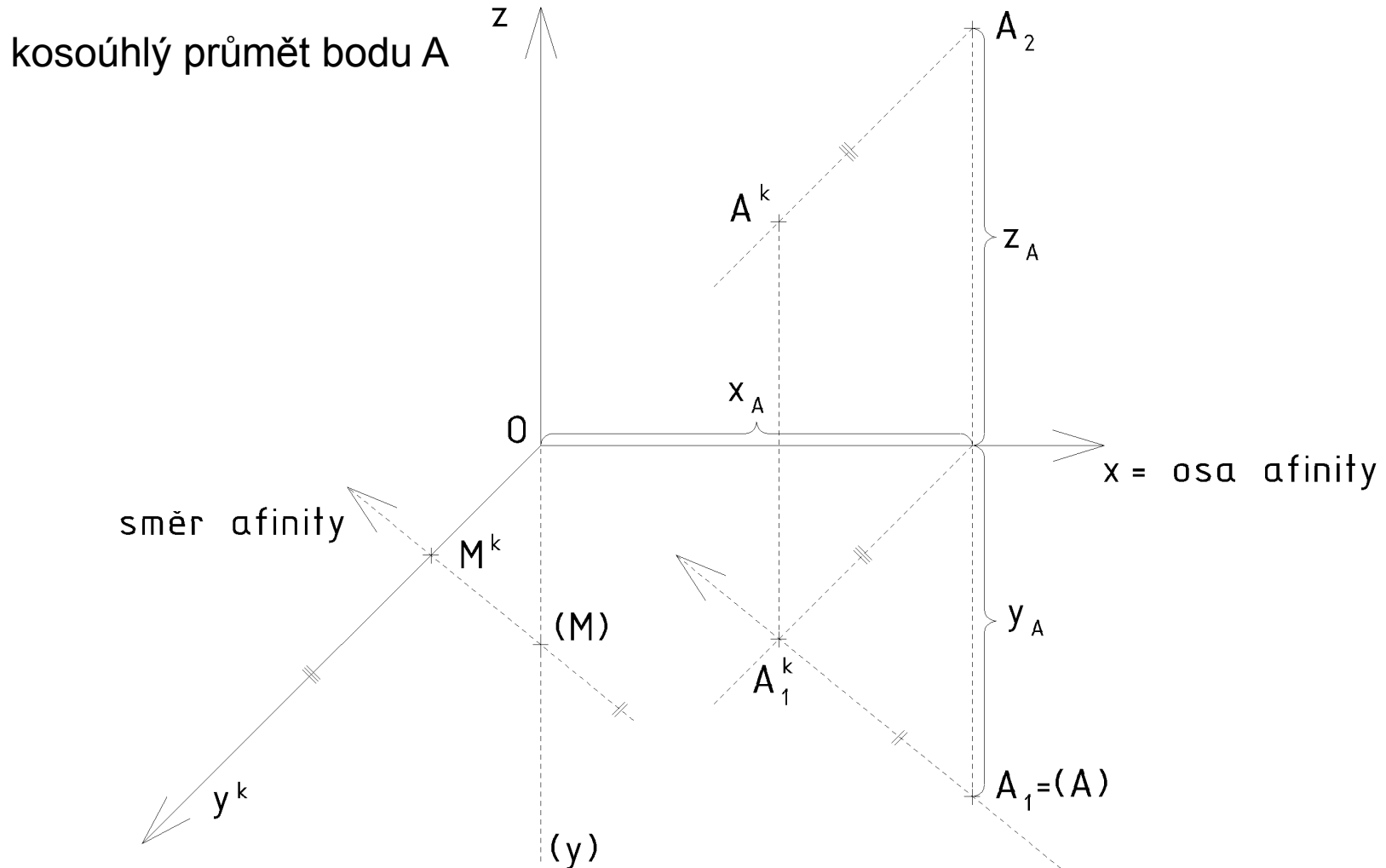
- Osy x a z se promítají samy do sebe, protože leží v průmětně. Jejich označení x^k a z^k není nutné, a proto označení x a z ponecháme i pro jejich průměty. Obecně nebudeme index k připisovat k průmětu žádného útvaru, který leží v průmětně.
- Osa y se promítá do přímky y^k , $O \in y^k$, $y^k \neq x$, $y^k \neq z$. Bod $M \in y$ se promítne do stopníku $M^k \in y^k$ promítací přímky bodu M .
- Přímky y^k , x a z tvoří **osový kříž kosoúhlého promítání** (podobně jako přímky x^a , y^a , z^a tvořily osový kříž axonometrie).
- Označme ω úhel, který svírají kladně orientované polopřímky y^k , x (**úhel zkosení**), a q (**kvocient**) poměr délek $|OM^k|$ a $|OM|$, tj.
 $q = |OM^k| : |OM|$. Kosoúhlé promítání určené úhlem zkosení ω a kvocientem q označíme (ω, q)

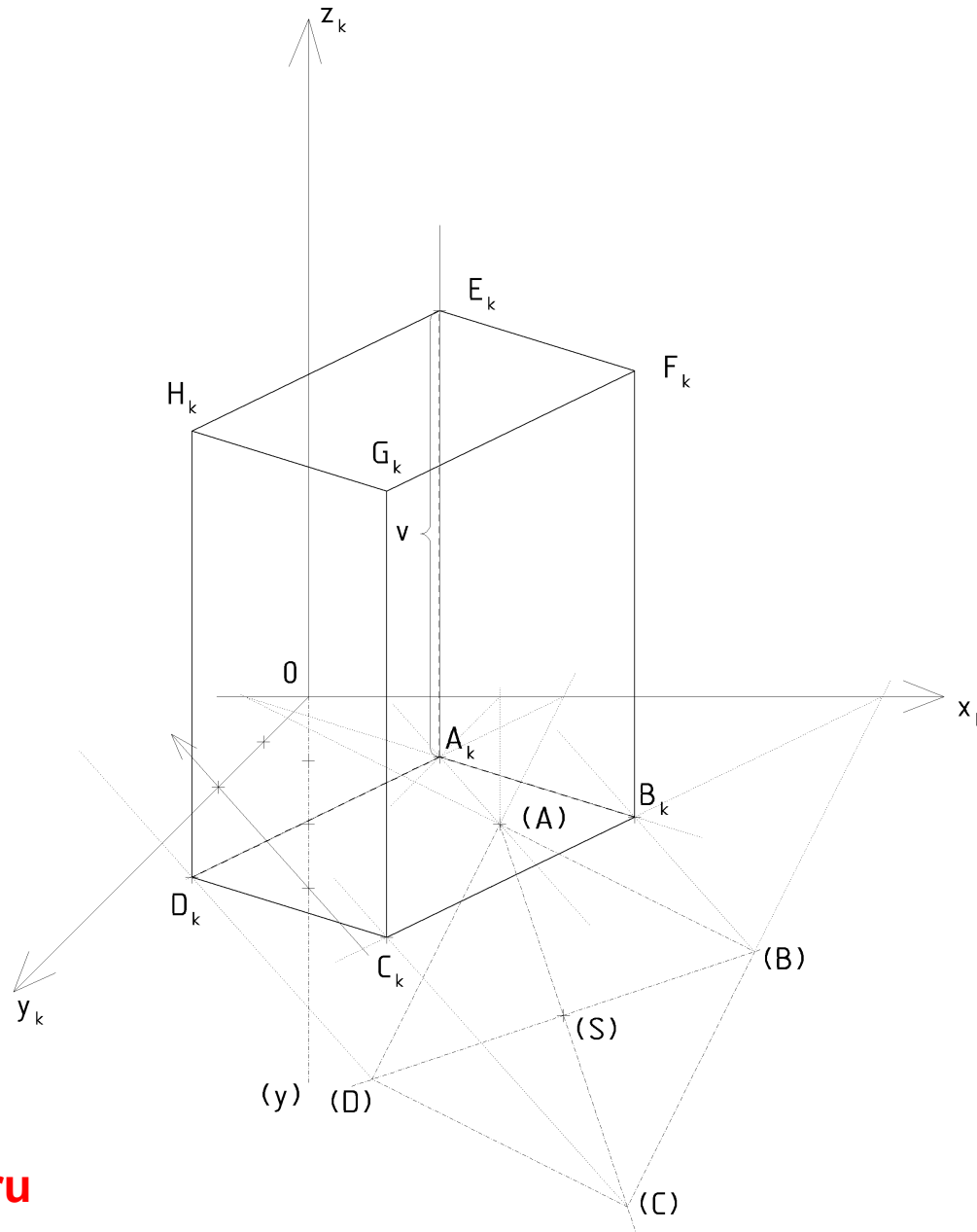
Kosoúhlé promítání

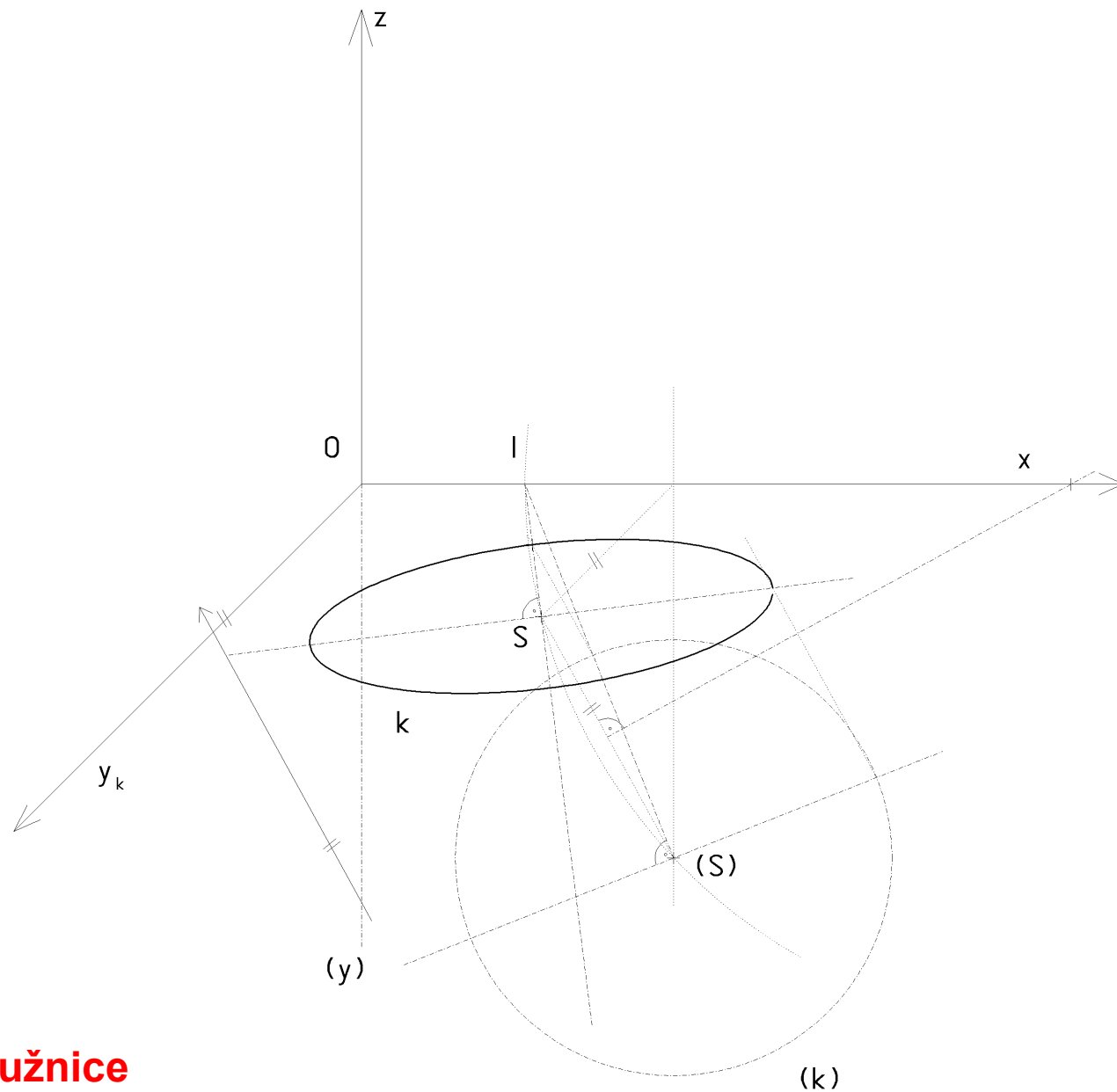
situace v prostoru

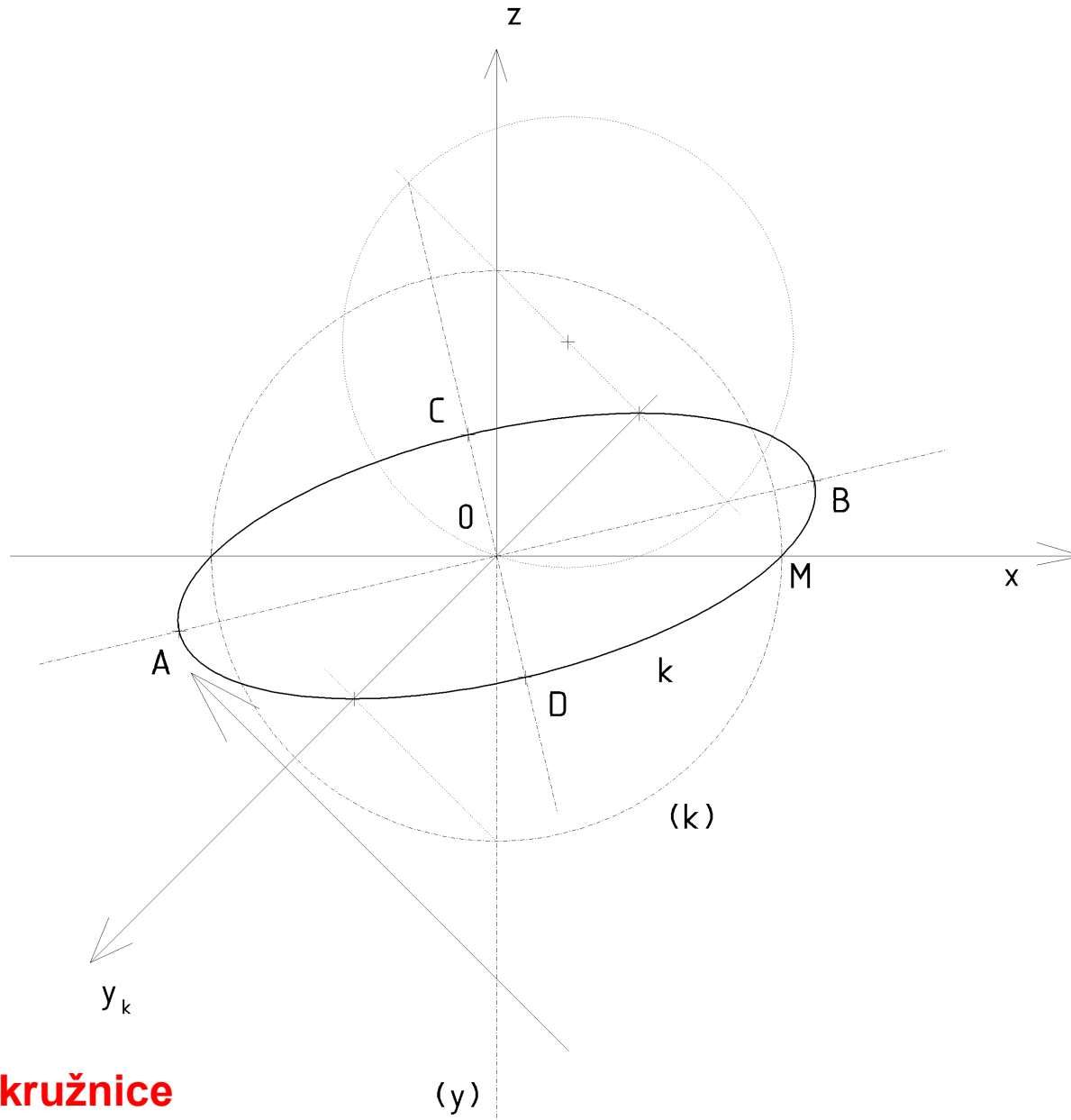
Kosoúhlé promítání

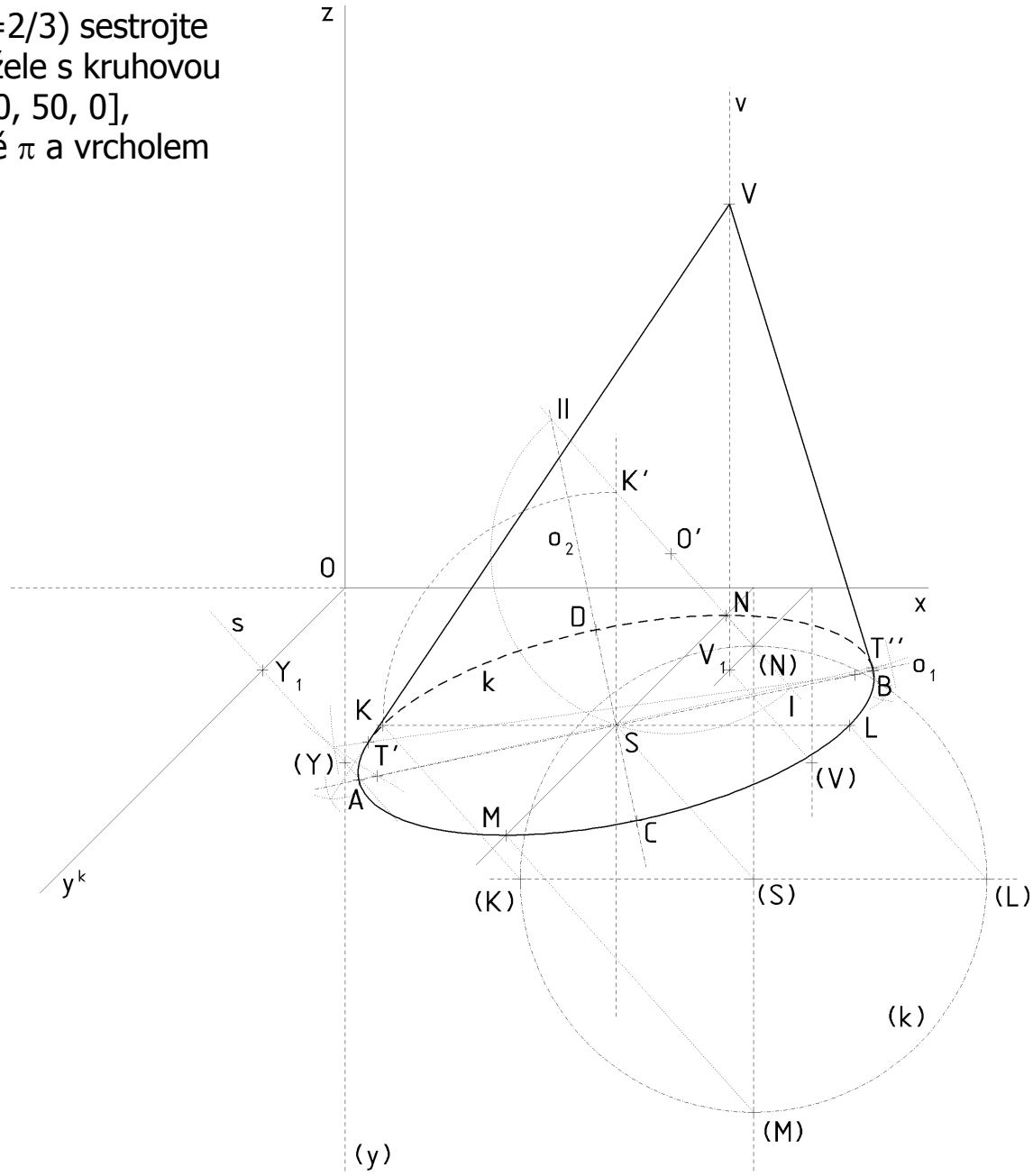

Zobrazení kružnice

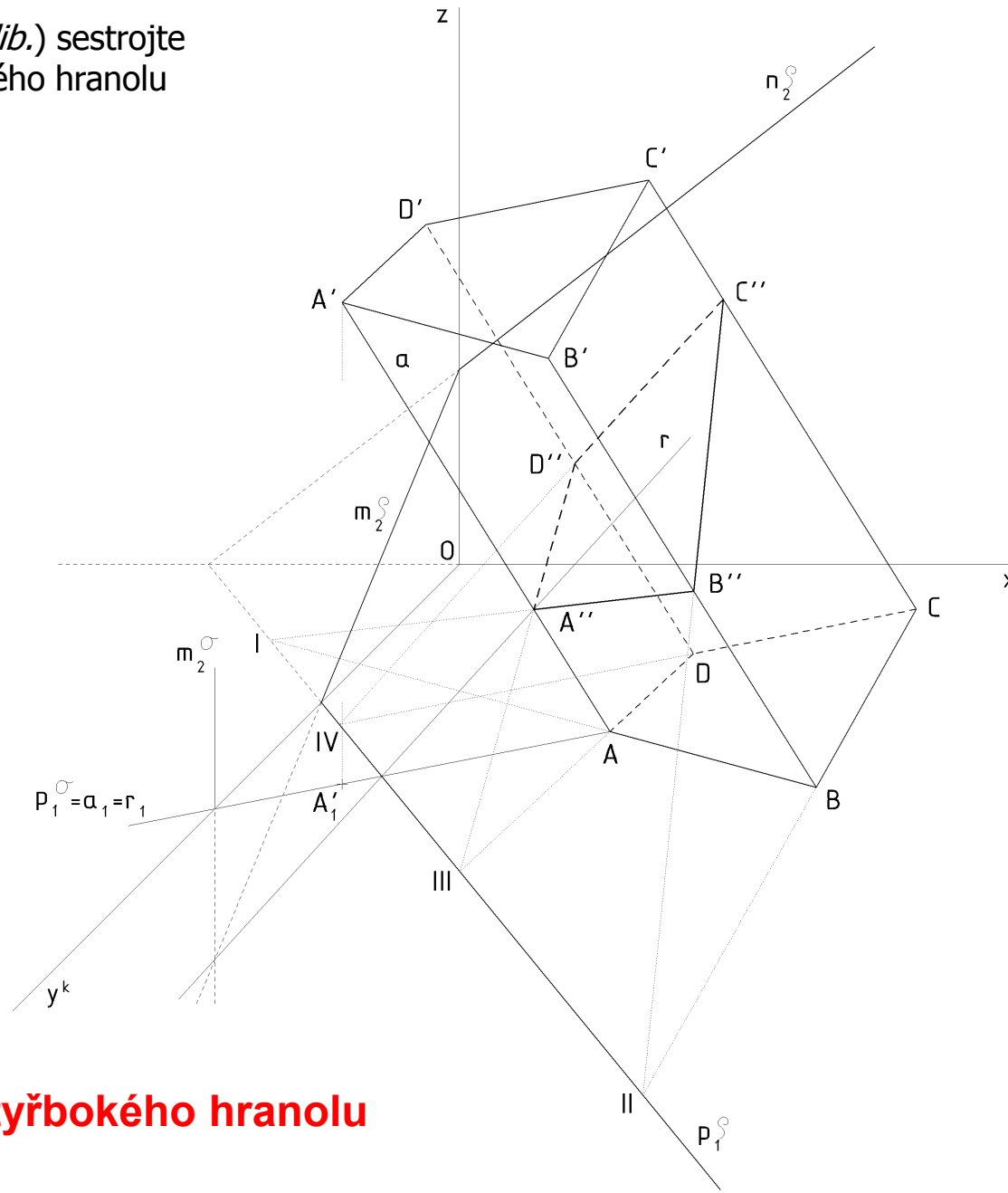
Zobrazení kružnice

V KP($\omega=135^\circ$, $qy=2/3$) sestrojte obraz šikmého kužele s kruhovou podstavou $k(S[70, 50, 0]$, $r=40$) v půdorysně π a vrcholem $V[80, 30, 80]$.

Šikmý kužel

V KP($\omega=135^\circ$, $qy=lib.$) sestrojte
řez kosého čtyřbokého hranolu
rovinou ρ .

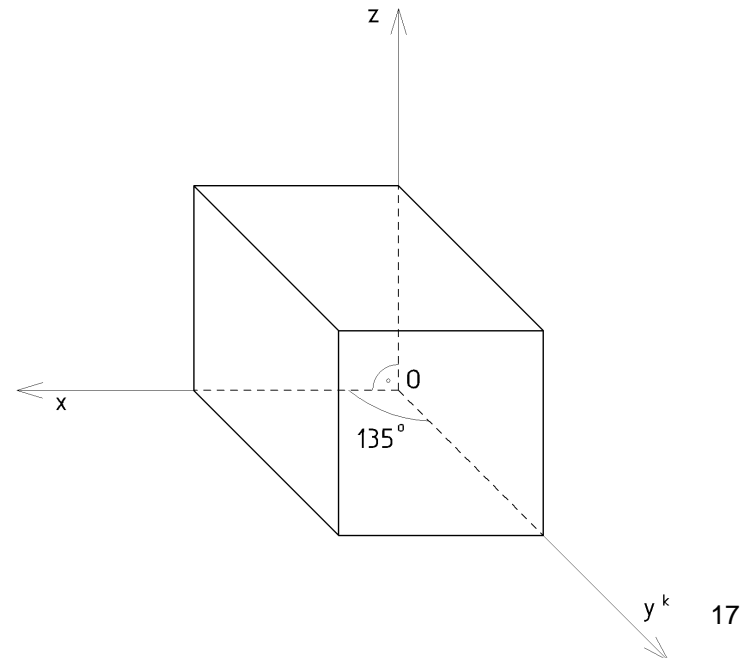
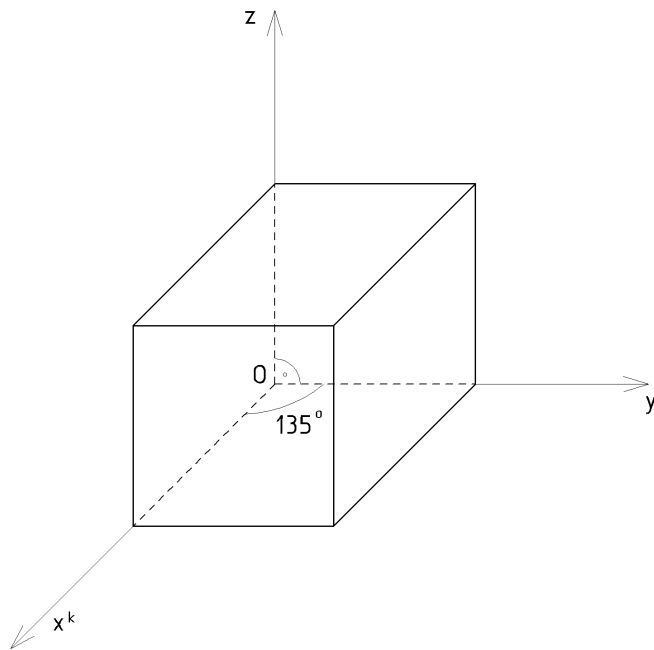
Řez kosého čtyřbokého hranolu

Kavalírní perspektiva

- **Kavalírní perspektiva.** Je to kosoúhlé promítání na rovinu x,z nebo y,z , které je určeno úhlem $\omega = 135^\circ$ a poměrem zkrácení $q = 1$

Kavalíry jsou části dřívějšího městského opevnění, které bývaly v tomto promítání zobrazovány

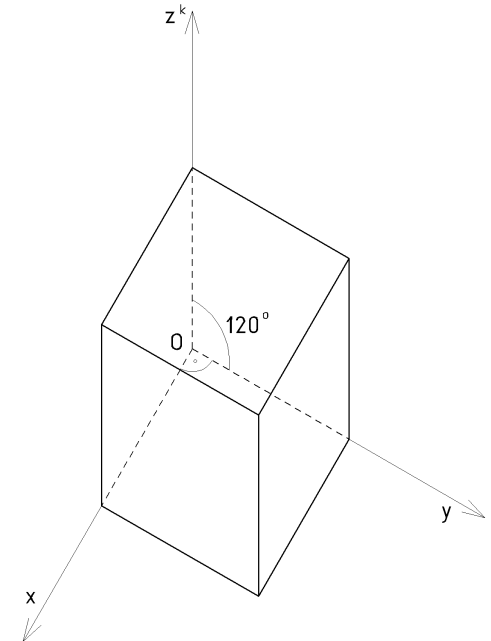
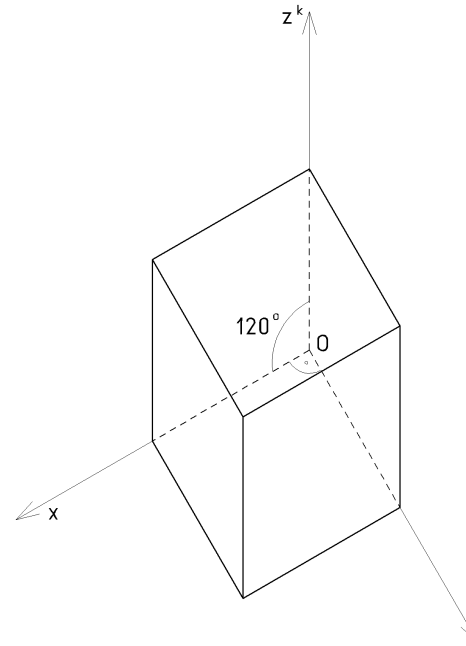

Vojenská perspektiva

□ Vojenská perspektiva.

Je to kosoúhlé promítání na rovinu x,y pro $q = 1$ a $\omega = 120^\circ$, nebo $\omega = 150^\circ$

Ve vojenské perspektivě se například zobrazují v plánech měst jejich význačné stavby. Výhodou zobrazení je to, že půdorys stavby je současně i jeho průmětem.

Vojenská perspektiva

Konec

Děkuji za pozornost